

УДК 378.14.015.62:378.014.15

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-3\(8\)-84-97](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-3(8)-84-97)

Іванова Оксана Станіславівна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії, психології та педагогіки, Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку, 65125, м. Одеса, вул. Кузнечна, 1, <https://orcid.org/0000-0002-8758-1199>

Горицька Олена Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, Міжнародний Гуманітарний університет, 65009, м. Одеса, Фонтанська дорога, 33, <https://orcid.org/0000-0002-9240-8729>

Шаповалова Тетяна Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини, Маріупольський державний університет, 87548, Маріуполь, проспект Будівельників, 129а, <https://orcid.org/0000-0003-3647-960X>

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Анотація. Стаття присвячена оцінюванню значення академічної доброчесності як запоруки забезпечення якості освіти. Мета статті – розробити практичний інструментарій удосконалення забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти з метою підвищення якості навчання. Актуальність дослідження обумовлена низьким рівнем якості освіти та високим рівнем академічної недоброчесності закладів вищої освіти України у порівнянні з іншими країнами. В процесі дослідження використані методи загальнонаукового пізнання. Зокрема, аналіз літератури дозволив вивчити підходи до визначення суті академічної доброчесності та визначити ключові проблеми, з якими стикаються заклади вищої освіти в контексті академічної доброчесності. Синтезування та групування інформації дозволило провести класифікацію порушень академічної доброчесності, визначити відповідальних сторін, а також виокремити три рівні впливу на удосконалення академічної доброчесності. Використання методів індукції та дедукції в результаті дозволили визначити ключові проблеми та знайти напрями їх вирішення. Результати дослідження відображають критичний огляд сутності академічної доброчесності. В роботі визначені основні види порушень академічної доброчесності, до яких віднесено: плагіат, списування, фабрикування, корупція та необ'єктивне оцінювання. Визначені основні відповідальні сторони, що

повинні забезпечувати академічну доброчесність, до яких віднесено викладачів, апарат управління закладу вищої освіти та студентів. В статті розглянуто заходи відповідальності за порушення академічної доброчесності. Також відображені напрями щодо покращення академічної доброчесності на рівні викладача, техніко-технологічного оснащення та студента. Запропоновані напрями удосконалення техніко-технологічного оснащення, що дозволить реалізувати на практиці процеси реалізації академічної доброчесності.

Ключові слова: академічна доброчесність, плагіат, якість освіти, списування.

Ivanova Oksana Stanislavivna, Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Philosophy, Psychology and Pedagogy, State University of Intellectual Technologies and Communications, 65125, Odessa, st. Kuznechna, 1, <https://orcid.org/0000-0002-8758-1199>

Horytska Olena Viktorivna, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Romano-Germanic Philology and Methods of Teaching Foreign Languages, International Humanities University, 65009, Odessa, Fontanskaya road 33, <https://orcid.org/0000-0002-9240-8729>

Shapovalova Tetyana Hryhorivna, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Physical Education, Sports and Human Health, Mariupol State University, 87548, Mariupol, Budivelnikiv Avenue, 129 a, <https://orcid.org/0000-0003-3647-960X>

ACADEMIC INTEGRITY AS A GUARANTEE OF EDUCATION QUALITY

Abstract. The article is devoted to evaluating the value of academic integrity as a guarantee of education quality. The purpose of the article is to develop a practical tool for improving the provision of academic integrity in higher education institutions to improve the quality of the study. The urgency of the study is due to the low level of education and a high level of academic illness in higher education institutions compared to other countries. In the process of research, methods of general scientific knowledge are used. In particular, the literature analysis allowed us to study approaches to the definition of the essence of academic integrity and identify key issues faced by higher education institutions in the context of academic integrity. Synthesis and grouping of information allowed to classify academic integrity violations, identify responsible parties, and determine three levels of influence on improving academic integrity. The use of induction and deduction methods allowed to identify key issues and find directions to their solution. The study results reflect the critical review of the essence of academic integrity. The paper defines the main types of academic integrity violations: plagiarism, writing, fabrication, corruption, and

dishonest evaluation. The basic responsible sides are defined, which should provide academic integrity to which teachers are attributed, the apparatus of the institution of higher education and students. The article shows a measure of responsibility for violation of academic integrity. Also reflected directions for improving academic integrity at the teacher level, technical and technological equipment, and student. Proposed directions of improvement of technical and technological equipment allow the realization of the implementation processes of academic integrity in practice.

Key words: academic integrity, plagiarism, quality of education, writing

Постановка проблеми. Освітній процес є виключно складним та багатофакторним із усіх існуючих. У розвитку та вдосконаленні освітніх систем повинні враховуватися численні та різноманітні за важливістю та впливом на якість освіти фактори та їх вплив на кінцевий результат. До таких факторів відноситься створення атмосфери педагогічного співробітництва, високої вимогливості, відкритості, справедливості та творчості. Найважливіший з них – академічна доброчесність, яка є запорукою забезпечення якості освіти.

Вдосконалення правових механізмів реалізації конституційного права громадян на рівний доступ до якісної освіти, створення умов для її отримання – одне з основних завдань Закону України «Про вищу освіту». З метою його вирішення в останні роки все частіше освітня спільнота звертається саме до академічної доброчесності. В цивілізованому світі її фундаментальним цінностям відводиться велика роль. Впровадження її принципів в українських закладах вищої освіти є питанням підняття їх репутації, підвищення рейтингу, визнання дипломів на міжнародному рівні, підвищення конкурентоспроможності випускників.

Відповідно до ЗУ «Про освіту», академічна доброчесність являє собою сукупність етичних принципів та правил для учасників освітнього процесу під час навчання, викладання та ведення наукової діяльності з метою забезпечення довіри до отриманих від цього результатів [1]. Навчаючись, викладаючи чи проводячи дослідження, студенти, викладачі та науковці притримуються такого принципу як чесність, то ж в результаті, плагіат, списування чи використання чужих робіт є неприйнятним.

Однак в нашій країні є частими випадки, пов'язані з академічним шахрайством. Це було встановлено в результаті міжнародного дослідження, в межах якого опитувались респонденти з багатьох куточків світу. За даними дослідження, в Україні найчастіше фіксуються випадки академічного шахрайства. В Албанії, Казахстані та США такі проступки є рідкістю [2]. Саме тому питання академічної доброчесності є дуже актуальною не тільки проблемою наукового значення, однак і практичного, оскільки вона потребує теоретико-методологічних підходів вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Академічна доброчесність є відносно новим поняттям в нормативно-правовій базі. Однак вона вже давно

застосовується ЗВО та здобувачами різних рівнів освіти. Цьому поняттю присвячена велика кількість наукових робіт, серед яких варто відзначити колективну роботу «Академічна чесність як основа сталого розвитку університету» [3], колективну монографію «Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених» [4]. Також це поняття розглядається в матеріалах III Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Академічна доброчесність студента як чинник формування громадянського суспільства» [5].

Академічній доброчесності присвячена стаття 42 Закону України «Про освіту». В ньому не тільки дається визначення цьому поняттю, а й перераховуються види порушень академічної доброчесності. Серед основних необхідно назвати: 1) плагіат: присвоєння чи відтворення ідеї, слів чи тверджень іншої людини без оформлення посилання; 2) списування: будь-яка спроба використання зовнішньої допомоги без відповідного на те дозволу, чи визнання використання цієї допомоги; 3) фабрикація: фальсифікація даних, посилань чи будь-якої іншої інформації, пов'язаної з академічним процесом;

Також порушенням академічної доброчесності вважається хабарництво та недобросовісне оцінювання [1]. Повний перелік діянь, що містять ознаки порушення академічної доброчесності, представлений в Законі.

Незважаючи на достатньо велику кількість досліджень у даній галузі, готових інструментів вирішення проблеми в Україні не створено по сьогоднішній день, що підтверджує актуальність цього дослідження.

Мета дослідження – розробити практичний інструментарій удосконалення забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти з метою підвищення якості навчання.

Викладення основного матеріалу. На думку Т. Фінікова, в основі класичного визначення академічної доброчесності лежить чеснота, довіра, справедливість, повага та відповідальність. Пізніше його було доповнено ще однією фундаментальною чеснотою, такою як мужність [3].

Поняття «академічна доброчесність» складається з двох слів – «академічний» та «доброчесність». В словнику слово «академічний» означає навчальний, теоретичний, абстрактний [6]. В свою чергу «доброчесність» (доброчесний) – це той, хто живе чесно, дотримуючись моральних принципів [7].

Нормативне визначення та етимологічне значення поняття «академічна доброчесність» дає можливість сформулювати ознаки, які йому притаманні. До них необхідно віднести: 1) комплексний характер, коли поєднуються моральні та правові засади; 2) спеціальний суб'єкт, а саме – учасники освітнього процесу: студенти, педагогічні та наукові працівники, а також інші особи, передбачені законом; 3) чітка сфера застосування (навчання, викладання, наукова діяльність); 4) мета, яка полягає в забезпеченні довіри до результатів навчання та наукової діяльності.

На думку І. Дегтярьова, про академічну доброчесність в контексті її впливу на вищу освіту можна говорити в індивідуальному вимірі на рівні конкретного індивіда, інституційному – на рівні окремого закладу вищої освіти, системному – на рівні системи вищої освіти та академічному – на рівні академічного середовища [3].

Дотримуючись академічної доброчесності на всіх рівнях, можна говорити про підвищення якості сучасної освіти в Україні.

Розглянемо основні види порушень академічної доброчесності, на боротьбу з якими будуть спрямовуватися пропоновані заходи удосконалення (рис. 1).

Плагіат. Прикладом академічної недоброчесності є плагіат – використання чужих ідей та представлення їх як своїх власних [8]. Плагіат може набувати різних форм, таких як використання чужої роботи або її частин без зазначення джерела. Плагіат є серйозним порушенням загальноприйнятих норм навчання у вищих навчальних закладах і може мати серйозні дисциплінарні наслідки для студентів: від «провалу» конкретного завдання або отримання «невдачі» з певної дисципліни – аж до виключення з ЗВО.

Рис.1. Основні види порушень академічної доброчесності

Важливо наголосити, що не всі студенти правильно розуміють значення такого поняття, як «плагіат», тому не знають, як його уникнути, застосовуючи коректне цитування чужого тексту. Часто вони впевнені в тому, що якщо вони взяли чужу думку і вставили її у свою роботу, вказавши на її автора, то це не є плагіатом. Нерідко викладачі не вчать їх правильно оформляти цитати в тексті,

щоб уникнути плагіату. Відповідно, часто відсутність посилання на запозичений текст може бути елементарною помилкою навчання, яку потрібно виправляти.

Серед основних причин плагіату можна виділити те, що студенти приходять до закладу вищої освіти лише за дипломом. В них немає сенсу вникати в суть проблеми, що викладається в роботі, оскільки це не знадобиться у майбутньому. Для таких студентів простіше завантажити з інтернету готову роботу та здати викладачеві, ніж писати її самостійно. Разом з цим, значна частина студентів готова виконувати завдання самостійно, але вони не роблять цього, тому що заздалегідь знають, що робота, завантажена з інтернету та робота, яку вони виконують самостійно (витративши на це багато сил та часу, досліджуючи книги та аналізуючи різні джерела), буде оцінена викладачем однаково. Логіка студента підказує шлях економії сил і часу. Також студенти вважають однією з причин поширення плагіату – формальний підхід деяких викладачів до перевірки письмових робіт.

Списування. Щоб підвищити академічну успішність, студенти вдаються до різних шахрайських прийомів. Найпоширенішим із них є списування, що представляє серйозну проблему для вищої освіти у різних країнах світу, зокрема й в Україні.

Відмінність нашої країни від розвинених зарубіжних держав не стільки у високій долі списуючих студентів, скільки в ставленні суспільства до проблеми списування. Воно розглядається, як щось «притаманне студентській природі», і хоча формально засуджується, «насправді майже всі давно з ним змирилися». Багато викладачів навіть такі засоби як контроль за списуванням на іспитах та попередження про контроль за плагіатом, застосовують лише на словах [11].

Списування найчастіше розглядається як вид правопорушення, який має низку негативних наслідків, таких як: зниження якості та ефективності системи освіти; неправильна оцінка знань, що знижує стимули до чесного навчання; зниження ефективності інвестиційних витрат держави на оплату навчання студентів на бюджетній основі.

Фабрикація та фальсифікація. В умовах зростаючої конкуренції та посилення вимог до публікацій, які необхідні для отримання ступеня, посади, грантів, дослідники для досягнення мети можуть перейти допустиму межу та повести себе нечесно [12]. Не менш важливим фактором є і середовище, в якому проводяться дослідження, у тому числі низька ймовірність бути спійманим і покараним, нечіткі положення про академічну етику, рівень корупції, культурні особливості, наприклад, наявність колег, які припускають академічну нечесність і в результаті «заражають» інших колег, особливо молодших, подібною несумлінною поведінкою, тощо [12].

Розрізняють два види підробок:

1) фабрикація, тобто публікація даних та результатів без проведення дослідження;

2) фальсифікація, тобто маніпуляція даними, малюнками, обладнанням тощо, що призводить до викривлення отриманих результатів.

Хабарництво. Вища освіта стала набагато доступнішою, ніж декілька десятків років тому, але ця доступність стала сприятливою умовою поширення хабарництва.

Все частіше заклади вищої освіти стикаються з неуспішністю студентів, тим самим освіта перестає виконувати свої функції. Низька якість освіти призводить до ослаблення нашої держави. Тому більшість людей починають відноситися до хабарництва як до норми, оцінюють його, як полегшення освітнього процесу.

У всьому світі освіта – це одне з провідних завдань держави. При організації протидії корупції необхідно не забувати, що корупція – це аморальна поведінка людини, яка карається, насамперед законами країни. Освіта є одним з найважливіших аспектів суспільства, вона сприяє вихованню нових поколінь, а також висококваліфікованих фахівців, які сприяють у подальшому розвитку держави.

Так чи інакше, сьогодні ми маємо величезну проблему хабарництва, яка призводить до зниження якості освіти, погіршення її якості, а також до збільшення кількості некваліфікованих спеціалістів. З метою підвищення антикорупційної безпеки сфери освіти доцільно вжити такі заходи, як:

1) донесення до студентів, викладачів та науковців негативного ставлення до такого явища, як хабарництво;

2) зацікавлення правоохоронців боротися з корупцією більш інтенсивно. Необхідно активно впроваджувати у практику протидії хабарництву в Україні основні засади зарубіжних антикорупційних технологій, що показали високу ефективність.

3) донесення до студентів, що хабарництво не гарантує роботи та кар'єрного зростання. Адже студент не може проявити себе, прийшовши на робоче місце. Роботодавець, який взяв такого працівника на роботу, постарається позбавитися його відразу ж після закінчення випробувального терміну.

Необ'єктивне оцінювання. Оцінки, які отримують студенти ЗВО, можуть носити елемент суб'єктивності, оскільки виставляються викладачем на підставі його внутрішньої оцінки, переконаності в необхідності застосування тих чи інших балів в умовах багатофакторності критеріїв оцінювання, його внутрішнього прийняття/неприйняття всього комплексу таких критеріїв або їх окремих елементів.

Очевидні відмінності в оцінюванні студентів у різних викладачів навіть у межах однієї навчальної структури грають демотивуючу роль тих студентів, оцінки яких є нижчими за оцінки однокурсників при явній відсутності відмінностей у рівні знань. Також це створює підґрунтя для конфліктів. І навпаки, впевненість студентів у тому, що в межах однієї освітньої програми

забезпечуються рівні умови справедливої оцінки знань, є однакові критерії оцінювання. Це гарантує максимально можливе виключення особистого, необ'єктивного, ставлення професорсько-викладацького складу до студентів, що є суттєвим стимулом до нарощування ними зусиль із освоєння програми навчання.

Основне завдання об'єктивного оцінювання студентів – виключити суб'єктивний характер та наблизити його до максимально допустимого рівня формалізації. Однак варто розуміти, що повна формалізація доцільна у застосуванні далеко не до всіх програм навчання [14].

Об'єктивність оцінювання студентів, як одна із важливих умов забезпечення академічної доброчесності, може бути досягнута лише внаслідок реалізації комплексу заходів, таких як:

- 1) створення відповідної регламентуючої бази у ЗВО та їх навчальних підрозділах;
- 2) детальний перелік та опис критеріїв, обов'язкових до застосування для оцінювання всіх видів навчальної діяльності;
- 3) формування системи забезпечення «прозорості» та справедливості оцінювання, доступності студентам описів критеріїв оцінювання;
- 4) застосування складних інтегрованих оцінок, що є безумовним бар'єром для суб'єктивності при виставленні підсумкової оцінки предмету виключно на підставі моментального рішення викладача;
- 5) автоматизація процесів розрахунку складних комплексних інтегрованих підсумкових оцінок [15].

Академічна недоброчесність на сьогодні є серйозною загрозою забезпечення якості освіти. За даними Міністерства освіти, що регулярно здійснює перевірку якості надання послуг вищої освіти населення проблема хабарництва стоїть дуже гостро. За даними опитування корупція серед викладачів займає третє місце у найбільш гострих проблемах вищої освіти України.

Таблиця 1– Основні проблеми вищої освіти, що виявлені за результатами опитування Міністерства освіти і науки [17]

Опис проблеми	% респондентів
Невідповідність якості освіти запитам ринку праці	45
Невизнання дипломів українських вишів у світі	40,9
Корупція серед викладачів	37,3
Недостатній рівень самостійності ЗВО	30
Слабка матеріально-технічна база	29,3
Відсутність бажання навчатися	28,5
Низький рівень освіти у порівнянні із студентами інших країн	23,9
Слабкий зв'язок між якістю викладання та науковим рівнем викладача	21
Невідповідність структури спеціальностей в ЗВО запитам ринку праці	19,8

Опис проблеми	% респондентів
Складно відповісти	14,5
Низький професійний рівень викладачів	10,8
Застарілі підручники	9,6
Відсутність реального студентського управління	0,5

Відповідальність за порушення академічної доброчесності та шляхи їх попередження. Порушення академічної доброчесності у будь-якому випадку повинно стати причиною до притягнення учасників освітнього процесу до академічної відповідальності. Особливо це стосується найбільш гострої проблеми академічної доброчесності, котра стосується рівня корумпованості.

Заклади вищої освіти, які дійсно мають на меті виправити ситуацію із академічною недоброчесністю, повинні боротися з нею комплексно, впливаючи відразу на три важливі складові академічних порушень (рис.2)

Рис.2. Напрями підвищення якості вищої освіти у контексті реалізації академічної доброчесності на всіх рівнях

В основі боротьби із академічною недоброчесністю є посилення відповідальності викладачів та апарату управління закладу вищої освіти. При цьому викладача необхідно забезпечити технічно та технологічно для того, щоб він міг перевірити результати академічної роботи. Таке ж техніко-технологічне забезпечення повинно бути доступним і для студента. Лише застосовуючи комплексні методи вирішення проблеми можливо суттєво покращити якість навчання у закладах освіти.

Питання відповідальності за академічну недоброчесність є достатньо дискусійним у науковій літературі. В своїй роботі Н. Маслова розглядає відповідальність за порушення академічної доброчесності дещо ширше, ніж Закон. На її думку, це різновид соціальної відповідальності, що включає три рівні: відповідальність перед самим собою, перед суб'єктами академічної

спільноти, перед суспільством та державою [16]. Форми та види академічної відповідальності встановлені законодавством. Вони залежать від суб'єкта вчинення правопорушень. До основних законів, крім ЗУ «Про освіту», які регулюють це питання, можна віднести ЗУ «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту».

Відповідно до чинного законодавства, студентів, що порушили академічну доброчесність, можуть примусити проходити оцінювання повторно. Також їх можуть відраховувати із закладів вищої освіти, позбавляти стипендій чи наданих пільг.

Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники, які порушили академічну доброчесність, можуть отримати відмову в присудженні наукового ступеня чи в присвоєнні вченого звання. Також їх можуть позбавити раніше присудженого наукового ступеня чи вченого звання. Теж саме стосується й педагогічного звання та кваліфікаційної категорії. Вчинення цього правопорушення може стати причиною позбавлення права займати визначені законом посади та брати участь у роботі певних органів. На думку деяких науковців, дієвим способом боротьби з хабарництвом є «телефон довіри» [13]. Однак цей метод боротьби не є дієвим, оскільки хабар за звичай ініціюється студентом, який не зацікавлений ним користуватися. Саме тому, відповідальність все-таки лежить на керівництві закладу ЗВО, яке повинно забезпечити достатній рівень контролю за персоналом та вживати попереджувальні та суворі каральні заходи до осіб, що не дотримуються правил доброчесності.

Необхідно зазначити, що якщо організаційні процеси в межах ЗВО вирішити достатньо просто із ініціативи керівництва, то техніко-технологічне забезпечення вимагає більшої затрати ресурсів. Це стосується, зокрема створення єдиного національного депозитарію академічних текстів, яке було ініційовано Міністерством освіти і науки України. Цей ресурс доступний всім ЗВО, завдяки чому вони мають можливість автоматизувати перевірку текстів на унікальність. Дієвим антиплагіатним заходом є створення інституційних депозитаріїв в закладах вищої освіти [9]. Даний депозитарій має дві слабкі сторони:

1) текст порівнюється із текстами, що на момент перевірки знаходяться у депозитарії. Іншими словами, неоцифрованих документів у даній базі немає;

2) досліджуваний на плагіат текст порівнюється із текстами, написаними тією ж мовою. Навіть дослівний переклад із російської чи англійської мови, який також є методом плагіату, може без перешкод пройти систему перевірки.

Для вирішення проблеми пропонується:

1. Створити єдину цифрову базу навчальних матеріалів із відкритим доступом через Інтернет, а студенти повинні бути автоматизовано додані до цієї системи і мати можливість перевіряти власні роботи. Усі методичні

матеріали, лекції, дисертаційні роботи, наукові статті, дипломні, курсові та реферати повинні формувати дану базу. Матеріалам присвоюється унікальний цифровий ідентифікатор, який використовуватиметься в подальшому як джерело для написання майбутніх наукових праць. Ця ж база повинна містити єдиний реєстр наукових праць студентів, науковців та педагогічного персоналу, з якого можна отримати інформацію про наукову діяльність кожної людини, що має вищу освіту.

Мета такої бази: створення вільного доступу до наукових знань усім бажаючим; отримання інформації про теоретичні та практичні дослідження науковців; зменшення порушення авторського права. Така інформація буде корисною для відділів кадрів, центрів зайнятості та інших користувачів інформації.

2. Розробити програму перевірки на плагіат, що враховує мультимовну перевірку наукових матеріалів. Тобто при додаванні академічного документа, текст перекладатиметься різними мовами, і всі мовні версії перевірятимуться на плагіат.

Звичайно, що впровадження таких дій збільшить видатки бюджету та повністю реорганізує діючу систему освіти. Однак такі заходи дозволять покращити якість вищої освіти та її цінність у суспільстві. При цьому написана один раз програма не потребуватиме значних вкладень в оновлення та доопрацювання, а тому витрати на підтримку системи забезпечення якості освіти не будуть вагомими.

Ще одним не менш важливим напрямом удосконалення академічної доброчесності є зміна підходу до викладання. Практика показала, що деякі студенти готові відмовитися від плагіату у своїх роботах, але лише у разі, якщо їм буде цікаво працювати над конкретною темою. Також вони вважають, що якщо викладач може зацікавити своїм предметом, запропонувати цікаву тему для роботи, то плагіату буде значно менше. На жаль, сформована система навчання у сучасному ЗВО не завжди дає розкритися творчому потенціалу студента, хоча в академічному середовищі на Заході креативність вітається і всіляко підтримується. Інтерес та цікавість – саме ті риси характеру, які хоче бачити в очах своїх студентів кожен викладач, і які, на жаль, втрачають багато студентів у процесі навчання [10].

Проблему списування не можна вирішити за рахунок покарання студентів [11]. Викладач зобов'язаний контролювати рівень знань й забезпечити такі умови для проведення контрольних замірів, при яких списування неможливе.

Теоретично за фабрикацію та фальсифікацію можна притягнути людину до суду, але для цього потрібно довести цілеспрямовану маніпуляцію даними з корисливою метою. Насправді це мало можливо, тому що експертиза не доведе вину людини зі стовідсотковою точністю. Вона носить імовірнісний характер і ґрунтується на наявних у експерта даних, обсяг яких завжди обмежений. Ймовірніше, що фальсифікатор буде звільнений. Серед найефективніших способів боротьби із фабрикацією та фальсифікацією можна назвати

нетерпимість до проявів академічної доброчесності на всіх рівнях ЗВО, оприлюднення таких випадків, публічна критика, усунення від навчання чи серйозних постів тих, хто був так чи інакше замішаний у фальсифікації.

Висновки. Отже, в результаті проведеного дослідження для боротьби з академічною недоброчесністю, автори пропонують для вирішення цієї проблеми: 1) створити єдину цифрову базу навчальних матеріалів із відкритим доступом через Інтернет, в яку необхідно автоматизовано додати усіх студентів, які потім матимуть можливість перевіряти власні роботи й ця ж база повинна містити єдиний реєстр наукових праць студентів, науковців та педагогічного персоналу, з якого можна отримати інформацію про наукову діяльність кожної людини, що має вищу освіту; 2) розробити програму перевірки на плагіат, що враховує мультимовну перевірку наукових матеріалів, тобто при додаванні академічного документа, текст перекладатиметься різними мовами, і всі мовні версії перевірятимуться на плагіат. Таким чином, запропоновані заходи дозволять покращити якість вищої освіти та її цінність у суспільстві.

Література:

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. №38-39. Ст. 380.
2. Сазик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? 2017. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontsepsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>
3. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. Міжнарод. Благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики»; за аг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ: Таксон. 2016. 234 с.
4. Артюхов А. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених. Дніпро: ДРІДУ НАДУ. 2017. 168с.
5. Академічна доброчесність студента як чинник формування громадянського суспільства: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. студентів та молодих учених, 1-2 берез. 2018 р./Вищ. держ. навч. закл. України «Буковин. держ. мед. ун-т», Сутдент. рада БДМУ; Чернівці: БДМУ. 2018. 239 с.
6. Словник української мови в 11 тт./АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І.К. Білодіда. Київ: Наукова думка. 1970-1980. Т. 1, 1970. 799 с.
7. Словник української мови в 11 тт./АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І.К. Білодіда. Київ: Наукова думка. 1970-1980. Т. 2, 1971. 550 с.
8. Буйских Т.М., Задорожная Н.П., Низовская И.А. Как следовать принципу академической честности: учебное пособие для студентов. - Бишкек: ОФЦИР. 2004. 150с.
9. Киричок І. В., Павленко Т. Б. Місія вузівської бібліотеки у сприянні академічній доброчесності. 2016. URL: <http://conf.nlu.edu.ua/bis-2016/paper/viewFile/3913/600>
10. Кичерова М. Н., Кыров Д. Н, Смікова П.Н., Пилипушко С.А. Плагіат в студенческих работах: анализ сущности проблемы. Институт Государственного управления, права и инновационных технологий (ИГУПИТ) Интернет-журнал «НАУКОВЕДЕНИЕ». 2013. №4.
11. Сивак Е. В. Преступление в аудитории. Детерминанты нечестного поведения студентов (плагиата и списывания). Препринт WP10/2006/06. М.: ГУ ВШЭ. 2006.

12. Hall J., Martin B. R. Towards a taxonomy of research misconduct: The case of business school research. *Research Policy*. 2019. Vol. 48, Issue 2.
13. Круглий стіл «Корупція у вищих навчальних закладах: як її здолати?», 17 червня 2011 р. Українське національне інформаційне агентство — Укрінформу. URL: <https://dif.org.ua/article/korupsiya-u-vishchikh-navchalnikh-zakladakh-yak-ii-zdolati>.
14. Вербицкий А.А. Почему нельзя использовать педагогический тест как универсальное средство диагностики бакалавра. Материалы XI Международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы профессионального образования: подходы и перспективы», - Воронеж, Изд-во: «Научная книга». 2013.
15. Дяйкин А.Д. Проблема объективности оценивания студентов в преподавании восточных языков. Сборник статей участников I Международной конференции Москва, НИУ ВШЭ, 22 - 23 апрел. 2013. С. 83.
16. Маслова Н.Г. Академічна свобода і академічна відповідальність. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія право. 2017. Вип. 43. Т.1. С. 72-76.
17. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021 рік. Міністерство освіти і науки України. Київ. 2020. URL: http://www.reform.org.ua/proj_edu_strategy_2021-2031.pdf

References:

1. Pro osvitu [On education]. Law of Ukraine 05.09.2017. Vidomosti Verkhovnoyi Rady (VVR). 2017. №38-39. P. 380.
2. Satsyk, V. (2017). Akademichna dobrochesnist: mifichna kontsepsiya chy diyevyy instrument zabezpechennya yakosti vyshchoyi osvity? [Academic integrity: a mythical concept or an effective tool for ensuring the quality of higher education]. URL: <http://education-ua.org.ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontsepsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>
3. Akademichna chesnist yak osnova staloho rozvytku universytetu [Academic honesty as a basis for sustainable development of the university]. Mizhnarod. Blahod. (2016). Fond «Mizhnarod. fond. doslidzh. osvit. Polityky»; za ah. red. T.V. Finikova, A.YE. Artyukhova. Kyiv: Takson. 234 p.
4. Artyukhov, A. (2017). Akademichna dobrochesnist: problemy dotrymannya ta priorytety poshyrennya sered molodykh vchenykh [Academic integrity: problems of compliance and priorities for dissemination among young scientists]. Dnipro: DRIDU NADU. 168p.
5. Akademichna dobrochesnist studenta yak chynnyk formuvannya hromadyanskoho suspilstva [Academic integrity of the student as a factor in the formation of civil society] Materialy III Mizhnar. nauk.-prakt. konf. studentiv ta molodykh uchenykh, 1-2 berez. 2018 r./Vyshch. derzh. navch. zakl. Ukrainy «Bukovyn. derzh. med. un-t», Sutdent. rada BDMU; Chernivtsi: BDMU. 2018. 239 p.
6. Slovyk ukrayinskoyi movy v 11 tt./AN URSR. (1970). Instytut movoznavstva; za red. I.K. Bilodida. Kyiv: Naukova dumka. 1970-1980. T. 1, 1970. 799 s.
7. Slovyk ukrayinskoyi movy v 11 tt./AN URSR. (1971). Instytut movoznavstva; za red. I.K. Bilodida. Kyiv: Naukova dumka. 1970-1980. T. 2, 1971. 550 s.
8. Buyskykh, T.M., Zadorozhnaya, N.P., Nyzovskaya, Y.A. (2004). Kak sledovat pryntsypu akademicheskoy chesnosti [How to follow the principle of academic honesty]. Byshkek: OFTSYR. 150p.
9. Kyrychok, I. V., Pavlenko, T. B. (2016). Misiya vuzivskoyi biblioteki u spryanni akademichniy dobrochesnosti [Mission of the university library in promoting academic integrity]. URL: <http://conf.nlu.edu.ua/bis-2016/paper/viewFile/3913/600>
10. Kycherova, M. N., Kyrov, D. N, Smikova, P.N., Pylypushko, S.A. (2013). Plahyat v studencheskykh rabotakh: analiz sushchnosti problemy [Plagiarism in student work: an analysis of the nature of the problem]. Ynstytut Hosudarstvennoho upravlenyya, prava y ynnovatsyonnykh tekhnolohyy (YHUPYT) Ynternet-zhurnal «NAUKOVEDENYE». №4.

11. Syvak, E. V. (2006). Prestuplenye v audytoryy. Determynanty nechestnoho povedenyya studentov (plahyata y spysyvanyya) [Crime in the audience. Determinants of student dishonesty (plagiarism and write-offs)]. Prepynt WP10/2006/06. M.: HU VSHÉ.
12. Hall, J., Martin, B. R. (2019). Towards a taxonomy of research misconduct: The case of business school research. Research Policy. Vol. 48, Issue 2.
13. Kruhlyy stil «Koruptsiya u vyshchyykh navchalnykh zakladakh: yak yiyi zdolaty?» [Corruption in higher education: how to overcome it] (2011). Ukrayinske natsionalne informatsiyne ahentstvo — Ukrinformu. URL: <https://dif.org.ua/article/koruptsiya-u-vishchikh-navchalnikh-zakladakh-yak-ii-zdolati>.
14. Verbytskyy, A.A. (2013). Pochemu nelzya yspolzovat pedahohycheskyy test kak unyversalnoe sredstvo dyahnostyky bakalavra [Why you should not use the pedagogical test as a universal tool for diagnosing a bachelor's degree]. Materyaly XI Mezhdunarodnoy nauchno-praktycheskoy konferentsyy «Aktualnye problemy professyonalnoho obrazovanyya: podkhody y perspektyvy», - Voronezh, Yzd-vo: «Nauchnaya knyha».
15. Dyaykyn, A.D. (2013). Problema obektyvnosti otsenyvaniya studentov v prepodavanii vostochnykh yazykov [The problem of objectivity of student assessment in the teaching of Oriental languages]. Sbornyk statey uchastnykov I Mezhdunarodnoy konferentsyy Moskva, NYU VSHÉ, p. 83.
16. Maslova, N.H. (2017). Akademichna svoboda i akademichna vidpovidalnist [Academic freedom and academic responsibility]. Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya pravo. 2017. Vyp. 43. T.1. S. 72-76.
17. Stratehiya rozvytku vyshchoyi osvity v Ukrayini na 2021 rik [Strategy for the development of higher education in Ukraine for 2021]. Ministerstvo osvity i nauky Ukrayiny. Kyiv. 2020. URL: http://www.reform.org.ua/proj_edu_strategy_2021-2031.pdf